

18 May 2022

CP (edc - 209095)

Sem IV

Sem

VIII

Set B Jurisprudence

Multiple Type Question

1) Rights in re-aliena means _____ / री-एलियन मधील अधिकार म्हणजे _____

- Right over other's property/दुसऱ्याच्या मालमतेवर हक्क
- Rights against the world /जगा विरुद्ध हक्क
- Right over one's own property/स्वतःच्या मालमतेवर अधिकार
- Right of possession/ताब्याचा अधिकार

2) Animus possidendi means: _____ /अॅनिमस पॉसिडेन्डी म्हणजे _____

- Possession of Animal /प्राण्यांचा ताबा
- Animal in possession/ताब्यात असलेला प्राणी
- Intention to possess/ताब्यात घेण्याचा हेतू
- Intelligence to possess/ताब्यात घेण्याची बुद्धिमत्ता

3) Who stated that every right implies a co-relative a duty and vice-versa? /ज्याने सांगितले की प्रत्येक अधिकार म्हणजे सह-नातेवाईक कर्तव्य आणि त्याउलट?

- Jeremy Bentham /जेरेमीबेंथम
- Aristotle/एॅरिस्टॉटल
- Puchta/पुच्चा
- Keeton/कीटन

4) What type of Possession does a servant have over his master's car? /नोकराचा मालकाच्या गाडीवर कोणत्या प्रकारचा ताबा असतो?

- Mediate Possession/मध्यस्थी ताबा
- Quasi Possession/अर्धवट ताबा
- Adverse Possession/प्रतिकूल ताबा
- Immediate Possession/तात्काळ ताबा

5) If 'A' gift a house to 'B', 'A's right to ownership in the house is _____ . Ownership rights then rest in 'B'./जर 'A' ने 'B' ला घर _____ . Ownership rights then rest in 'B'.

18 July 2022

RP Code - 0058957

Transcribed

(2)

भेट दिले, तर 'A' चा घरातील मालकीचा हक्क _____ आहे. मालकी हक्क नंतर 'B' मध्ये राहतात

- Vestitive/वेस्टिटिव्ह
- Divestitive/डिव्हेस्टिव्ह
- Investitive/गुंतवणूक करणारा
- Restitutive/परतावा देणारा

6) A lunatic person means/एक पागल व्यक्ती म्हणजे

- The person below the age of majority/बहुसंख्य वयापेक्षा कमी वयाची व्यक्ती
- A person born in a lunar cycle/चंद्र चक्रात जन्मलेली व्यक्ती
- A person lost for seven years/एक व्यक्ती सात वर्षे गमावली
- A person with an unsound mind/अस्वस्थ मन असलेली व्यक्ती

7) Which of the following statement is true? / खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?

- Possession is nine points in law/ताबा कायद्यात नऊगुण आहे
- Ownership is nine points in law/मालकी कायद्यात नऊगुण आहे
- Possession is five points and ownership are five-point in law/ताबा हा पाचगुण आणि मालकी कायद्यात पाचगुण आहे
- The possessor has no right over the property/मालमतेवर मालकाचा अधिकार नाही

8) Which of the following statement is true? /खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?

- Law never recognized the animals as a legal personality/कायद्याने प्राण्यांना कायदेशीर व्यक्तिमत्व म्हणून मान्यता दिली नाही
- Law recognized the animals as a legal personality/कायद्याने प्राण्यांना कायदेशीर व्यक्तिमत्व म्हणून मान्यता दिली
- The animals are a person under the law/प्राणी कायद्याच्या अधीन असलेली व्यक्ती आहेत
- Animals have rights and duties/प्राण्यांना हक्क आणि कर्तव्ये आहेत

18 May - 20 22
Q P code - 0090951

3

9) Which of the following is the understanding of Radical feminism?

रॅडिकल फेमिनिझमची समज खालील पैकी कोणती आहे?

- Dominating feminism/स्त्रीवादाचे वर्चस्व
- Retain their equality/त्यांची समानता टिकवून ठेवा
- Disparities between men and women/स्त्री-पुरुषां मधील असमानता
- Inequality is a social construct /असमानता ही एक सामाजिक रचना आहे

10)The _____ are dealt with Article 51A under Part-IV A of the Indian Constitution _____

हे भारतीय राज्य घटनेच्या भाग-IV A अंतर्गत कलम 51A सह हाताळले जातात

- Fundamental Law/मूलभूत कायदा
- Fundamental Principles/मूलभूत तत्त्वे
- Fundamental Rights/मूलभूत हक्क
- Fundamental Duties/मूलभूत कर्तव्ये

11)Roscoe Pound Propounded the theory of social engineering which

means / रोस्को पाउंड यांनी सामाजिक अभियांत्रिकीचा सिद्धांत मांडला ज्याचा अर्थ आहे:

- Greatest happiness to the greatest number of people/मोठ्या संख्येने लोकांना सर्वात मोठा आनंद
- Balancing of competing interests in society समाजातील स्पर्धात्मक हितसंबंधांचे संतुलन
- Changes in the concept and function of the state राज्याच्या संकल्पना आणि कार्यात बदल
- The law has its source in the general consciousness कायद्याचा स्रोत सामान्य चेतने मध्ये आहे

12)According to which school, "the purpose of jurisprudence is to analyze and dissect the law of the land as it exists today"? / कोणत्या प्रणालीच्या मते, "न्यायशास्त्राचा उद्देश आज अस्तित्वात असलेल्या जमिनीच्या कायद्याचे विश्लेषण आणि विच्छेदन करणे आहे"?

18 May 2022

QP code - 0090951

4

- Historical Jurisprudence ऐतिहासिक न्यायशास्त्र
- Sociological Jurisprudence समाजशास्त्रीय न्यायशास्त्र
- Analytical Jurisprudence विश्लेषणात्मक न्यायशास्त्र
- Philosophical Jurisprudence तात्विक न्यायशास्त्र

13) Executive legislation is a sub-branch of कार्यकारी कायदेही _____ ची उपशाखा आहे

- Colonial Legislation वसाहती कायदा
- Illegal Legislation बेकायदेशीर कायदे
- Subordinate Legislation अधीनस्थ कायदे
- Superior Legislation सुपीरियर लेजिस्लेशन

14) According to Salmond the thing upon which the legal right is to be exercised upon, is known as _____ of right. / सालमंडच्या मते ज्या गोष्टीवर कायदेशीर अधिकार वापरायचा आहे, तिला हक्काचा _____ म्हणतात

- Content सामग्री
- Subject विषय
- Object ऑब्जेक्ट
- Characteristic वैशिष्ट्यपूर्ण

15) Which of the following is an example of corporation sole? / खालील पैकी कोणते कॉर्पोरेशन सोलचे उदाहरण आहे?

- Sole proprietorship / एकमेव मालकी
- One person company / एक व्यक्ती कंपनी
- Post-Master-General / पोस्ट-मास्टर-जनरल
- A single corporate / एकच कॉर्पोरेट

16) Which of the following statements is correct regarding equitable rights / न्याय्य हक्काबाबत खालील पैकी कोणते विधान बरोबर आहे:

- They have received the authority of the Courts of Civil Law त्यांना नागरी कायद्याच्या न्यायालयांचे अधिकार प्राप्त झाले आहेत

18 MAY - 2022
Ejcedi - 0090951

(5)

- b. They have received the recognition and authority from the of Courts of Equity/त्यांना कोर्ट ऑफ इक्विटी कडून मान्यता आणि अधिकार मिळाले आहेत
- c. They prevail over legal rights in case of conflict/संघर्षाच्या बाबतीत ते कायदेशीर अधिकारांवर विजय मिळवतात
- d. They efficacy is more than legal rights/त्यांची प्रभावीता कायदेशीर अधिकारांपेक्षा जास्त आहे

17) Which of the following statement is Correct? / खालील पैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

- a. Certainty is not essential for proving a custom / प्रथासिद्ध करण्यासाठी निश्चितता आवश्यक नाही
- b. Custom is de-facto in essence while legislation is de-jure/ सानुकूलही वस्तुतः वस्तुस्थिती आहे तर कायदे न्यायमूर्ती आहे
- c. Codification is essential for proving a custom/प्रथा सिद्ध करण्यासाठी कोडिफिकेशन आवश्यक आहे
- d. Writing is essential for proving a custom/प्रथा सिद्ध करण्यासाठी लेखन आवश्यक आहे

18) The Constitution of India gives constitutional status to the doctrine of Precedent in respect of law declared by the Supreme Court of India under _____ / भारतीय सज्यघटना भारताच्या सुप्रीम कोर्टाने घोषित केलेल्या कायद्याच्या संदर्भात सिद्धांताच्या सिद्धांताला घटनात्मक दर्जा देते

- a. Article 32/कलम 32
- b. Article 226/अनुच्छेद 226
- c. Article 141/कलम 141
- d. Article 161/कलम 161

19) Mr. Atul has a right of way over the land of Mr Singh. This right in favour of Mr Atul can be termed as _____ सिंहयांच्या जमिनीवर श्री. अतुलयांच्या हक्क आहे. अतुलयांच्या बाजूने असलेला हा अधिकार असे म्हणता येईल

18 July 2022
Q. No. 98-951 (6)

- a. Right in re propria/राईट इन प्रोप्रिया
- b. Right in re aliena/राईट इन एलियन
- c. Fundamental right/ मूलभूत अधिकार
- d. Corporeal rights/शारीरिक अधिकार

20) Right and _____ are correlative. /अधिकार आणि _____ सहसंबंधित आहेत.

- a. Power/ शक्ती
- b. No right /अधिकार नाही
- c. Duty/ कर्तव्य
- d. Immunity/ प्रतिकारशक्ती

Detailed Type Question

- 1) Write any three modes of acquisition of property. /मालमत्तासंपादन करण्याच्या कोणत्याही तीन पद्धती लिहा
- 2) What do you mean by original Title? Explain with the help of an example. / मूळ शीर्षक म्हणजे काय? उदाहरणाच्या मदतीने स्पष्ट करा
- 3) Discuss in brief any three kinds of rights. / कोणत्या ही तीन प्रकारच्या अधिकारांची थोडक्यात चर्चा करा
- 4) Write any three differences between Ownership and Possession / मालकी आणि ताबायातील कोणते ही तीन फरक लिहा
- 5) Write a short note on Corporate personality. / कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्त्वा वर छोटी टीप लिहा
- 6) Identify three points of difference between legislation and custom as a source of law. / कायद्याचा स्रोत म्हणून कायदे आणि प्रथायांच्या तीन फरकाचे तीन मुद्दे ओळखा
- 7) "Jurisprudence is the philosophy of positive law." Explain briefly. / "न्यायशास्त्र हे सकारात्मक कायद्याचे तत्वज्ञान आहे." थोडक्यात स्पष्ट करा
  - a) Identify the jurist who gave this definition of Jurisprudence. / न्यायशास्त्राची ही व्याख्या देणारे कायदे तज्ज्ञ ओळखा.
  - b) State two benefits of studying jurisprudence. / न्यायशास्त्राचा अभ्यास करण्याचे दोन फायदे सांगा.

15 May 2022

CP Code - 009095)

7

- 8) X promises to gift his car to Y, provided Y gets a driving license within 30 days. / X ने Y लात्याची कार भेट देण्याचे वचन दिले आहे, जर Y ला 30 दिवसांच्या आत ड्रायव्हिंग लायसन्स मिळेल.
- a) Define legal right. / कायदेशीर अधिकार परिभाषित करा
- b) What type of right does Y possess in the above-mentioned situation? / वर नमूद केलेल्या परिस्थितीत Y कडे कोणत्या प्रकारचे अधिकार आहेत?
- 9) "Nature has placed man under the governance of two sovereign masters, pain and pleasure." Explain Bentham's principle of Utility. / "निसर्गाने माणसाला दुःख आणि सुख या दोन सार्वभौम स्वामींच्या अधिपत्या खाली ठेवले आहे." बेन्थमच्या उपयुक्ततेचे तत्व स्पष्ट करा.
- 10) Explain the concept of the Volksgeist. / वोलक्सगीस्तची संकल्पना स्पष्ट करा

Date
10/11/2022

(2 Hours)

[Total Marks: 60]

Note:

1. Please check whether you have got the right question paper
2. Answer all questions
3. Total marks are indicated in the right.

Q1. Write in not more than two sentences. Attempt any 6 out of 10. (12)

1. Give any two examples of Corporate Sole.
2. What do you mean by divestitive facts?
3. Difference between Norms and the normative system
4. What is Article 141 of the Constitution of India?
5. What do you mean by mediate possession?
6. What do you understand by Movable Property?
7. What are the two main purpose of Law?
8. What do you mean by distributory Jurisprudence?
9. Write any two fundamental duties given in Constitution of India?
10. What are the two advocates of historical school of Jurisprudence?

Q2. Short Notes (Attempt any 2 out of 4) (12)

- a. Write briefly stare decisis.
- b. Status of a dead person
- c. Short note on incorporeal ownership
- d. Nature of Jurisprudence

Q3. Situational Questions (Attempt any 2 out of 4) (12)

- 1) Mr M, an employee in a corporate firm was talking loosely to Priti, a girl in his department about her looks and dressing sense. Priti complained about Mr M's behaviour to the ICC. Mr M said his intentions were not bad, his comments were on a lighter note spoken to Priti in friendly manner. But Priti found comments spoken by Mr M as "unwelcome". ICC transferred Mr M to another branch of the firm with a warning.
  - i. Can ICC take such action against M? Give reason to your answer.
  - ii. What do you mean by beneficial construction?
- 2) A boy found a purse on the road and took it to the shopkeeper to know if someone was asking for the lost purse. The shopkeeper said no one asked for the purse, but he refused to give it back to the boy, saying he was not the rightful owner of it..
  - i. Advise the boy? Give reason to your answer.
  - ii. What do you mean by "possession is nine points in law"?
- 3) Mr Ravi creates a sculpture and sells it to Mr Raju for a price.
  - i. Briefly explain the concept of title.
  - ii. What type of title existed with Mr Ravi? Explain in brief.

Date
10/11/2022

- 4) The parliament passes a law against drunken driving. The Act allows Road Traffic control board to fine the violators of the Act within their jurisdiction.
- i. What do you mean by delegated legislation?
  - ii. Is such a law unjust? Give reasons to your answer.

Q 4. Essay Type questions. (Attempt any 2 out of 4) (24)

- a. Write in detail custom as a source of Jurisprudence.
- b. Explain in detail about Analytical School of Jurisprudence.
- c. Discuss in detail about Feminist Jurisprudence.
- d. What do you mean by Duties? Discuss any five types of Duties.

Date
01/11/2022

QP: 10010737

(२ तास)

[गुण ६०]

प्रश्न 1. दोनपक्षा जास्त वाक्यात लिहा. (10 पैकी कोणतेही 6 लिहा). (१२)

1. कॉर्पोरेट सोलची कोणतीही दोन उदाहरणे द्या.
2. विवेचनात्मक तथ्ये म्हणजे काय?
3. नियम आणि मानक प्रणालीमधील फरक
4. भारतीय राज्यघटनेचे कलम 141 काय आहे?
5. मध्यस्थी ताब्यात घेणे म्हणजे काय?
6. जंगम मालमत्तेद्वारे तुम्हाला काय समजते?
7. कायद्याचे दोन मुख्य उद्देश काय आहेत?
8. वितरणात्मक न्यायशास्त्र म्हणजे काय?
9. भारतीय राज्यघटनेत दिलेली कोणतीही दोन मूलभूत कर्तव्ये लिहा?
10. न्यायशास्त्राच्या ऐतिहासिक शाळेचे दोन समर्थक कोणते आहेत?

प्रश्न 2. थोडक्यात स्पष्ट करा (4 पैकी कोणतेही 2 लिहा) (१२)

- a थोडक्यात स्टेर निर्णय लिहा.
- b मृत व्यक्तीची स्थिती
- c निराकार मालकी वर टीप लिहा
- d न्यायशास्त्राचे स्वरूप

प्रश्न 3. परिस्थितीजन्य प्रश्न (4 पैकी कोणतेही 2 लिहा) (१२)

- 1) मिस्टर एम, एका कॉर्पोरेट फर्ममध्ये कर्मचारी प्रिती, त्यांच्या विभागातील एका मुलीशी तिच्या लूक आणि ड्रेसिंग सेन्सबद्दल हलकेच बोलत होते. प्रितीने एमच्या वागणुकीबद्दल आयसीसीकडे तक्रार केली. श्री एम म्हणाले की त्यांचे हेतू वाईट नव्हते, त्यांच्या टिप्पण्या प्रितीशी मैत्रीपूर्ण रीतीने बोललेल्या हलक्या नोटवर होत्या. पण प्रितीला मिस्टर एम द्वारे बोललेल्या टिप्पण्या "अनाहित्य" वाटल्या. ICC ने मिस्टर एम चे फर्मच्या दुसऱ्या शाखेत ताकीद देऊन बदली केली.
  - i आयसीसी एम विरुद्ध अशी कारवाई करू शकते का? तुमच्या उत्तराचे कारण सांगा.
  - ii फायदेशीर बांधकाम म्हणजे काय?

Date
10/11/2022

4100114. LUB / Gen LUB (3rd Year Course) (60:40)
Paper / Subject Code: 37911 / Jurisprudence

Sem IV

QP :- 10010737

२) रस्त्यात एका मुलाला पर्स दिसली आणि हरवलेली पर्स कोणी विचारत आहे का हे जाणून घेण्यासाठी ती दुकानदाराकडे नेली. दुकानदाराने सांगितले की, पाकीट कोणी मागितले नाही, परंतु आपण त्याचा योग्य मालक नसल्याचे सांगून ते मुलाला परत देण्यास नकार दिला.

i) त्या मुलाला एडविच करा? तुमच्या उत्तराचे कारण सांगा.

ii) "कायद्याचे नऊ गुण" म्हणजे काय?

३) श्री रवी एक शिल्प तयार करतात आणि ते श्री राजूला किंमतीला विकतात.

i. शीर्षकाची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.

ii. श्री. रवी यांच्याकडे कोणत्या प्रकारचे शीर्षक अस्तित्वात होते? थोडक्यात स्पष्ट करा.

४) मद्यपान करून वाहन चालविण्याविरुद्ध संसदेने कायदा केला. हा कायदा रस्ता वाहतूक नियंत्रण मंडळाला त्यांच्या अधिकारक्षेत्रात कायद्याचे उल्लंघन करणाऱ्यांना दंड करू देतो.

i) नियुक्त केलेल्या कायद्याचा अर्थ काय आहे?

ii) असा कायदा अन्यायकारक आहे का? तुमच्या उत्तराची कारणे द्या.

प्रश्न 4. निबंध प्रकाराचे प्रश्न. (4 पैकी कोणतेही 2 लिहा)

(२४)

a) न्यायशास्त्राचा स्रोत म्हणून रुढी तपशीलवार लिहा.

b) न्यायशास्त्राचे विश्लेषणात्मक प्रणाली बदल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

c) स्त्रीवादी न्यायशास्त्राविषयी सविस्तर चर्चा करा.

d) कर्तव्य म्हणजे काय? कोणत्याही पाच प्रकारच्या कर्तव्यांची चर्चा करा.

Time: 2hrs

Marks: 60

Note:

1. Please check whether you have got the right question paper
2. Answer all questions
3. Total marks are indicated in the right.

Q1. Answer Any Six questions in one or two sentences:

[Marks: 12]

- a) What do you mean by juristic writings?
- b) Write any one difference between norm and normative system.
- c) Define the term person?
- d) Write any two examples of normative system.
- e) Who is the father of Historical School of Jurisprudence?
- f) What do you mean by social justice?
- g) Explain the term jurisprudence.
- h) What do you mean by Rights in re-aliena?
- i) Explain the term Grundnorm.
- j) Who gave the concept of solidarity obligation? Explain very briefly

Q2. Write Short Notes on any two:

[Marks: 12]

- a) Explain the concept of the corporation.
- b) Feminist jurisprudence.
- c) Living law according to Eherlich
- d) Status of an unborn child

Q3. Answer any two of the following:

[Marks: 12]

- a) Mr. Prabhu Deva invents an inverter and sells it to Ms. Lazo Ben for a price.
  - i. Define Title and write kinds of title.
  - ii. Discuss the nature of title associated with Mr Prabhu Deva and Ms Lazo Ben
- b) Customary requirement of 'Saptapadi'-seven steps by bride and bridegroom is codified under Hindu Marriage Act, 1955
  - i. Explain the 'Test of Antiquity' for validity of a local custom.
  - ii. Does 'Saptapadi' stand the test of reasonableness.
- c) A boy found a purse on the road and took it to the shopkeeper to know if someone was asking for the lost purse. The shopkeeper said no one was asking for the purse. The shopkeeper denied to return the purse to the boy saying that he was not the owner of the purse.
  - i. What is the remedy available to the boy? Give reason to your answer.
  - ii. What do you mean by "possession is nine points in law"?

d) An eight-year-old girl was raped in a forest near Kathua city of J & K. The Court sentenced accused with death penalty.

- i. Discuss constitutional validity of death penalty.
- ii. Distinguish between moral right and legal right?

Q4. Answer any two in detail:

[Marks: 24]

- a) Critically examine Austin's Theory of Law.
- b) What do you mean by Social Engineering? Explain Pound's ideas on the same.
- c) What do you mean by Duties? Discuss any five types of Duties.
- d) What is the nature and characteristics of law in Natural School of Jurisprudence?

*****

वेळ: २ तास

गुण: ६०

टीप:

1. कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा
2. सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्या
3. एकूण गुण उजवीकडे दर्शविले आहेत.

Q1. कोणत्याही सहा प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या:

[गुण: १२]

- a) न्यायशास्त्रीय लेखन म्हणजे काय?
- b) मानक आणि मानक प्रणालीमधील कोणताही एक फरक लिहा.
- c) व्यक्ती या शब्दाची व्याख्या करा?
- d) मानक प्रणालीची कोणतीही दोन उदाहरणे लिहा.
- e) न्यायशास्त्राची ऐतिहासिक प्रणालीचे जनक कोण आहेत?
- f) सामाजिक न्याय म्हणजे काय?
- g) न्यायशास्त्र या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
- h) राइट्स इन री-एलीना म्हणजे काय?
- i) ग्रुंडनोर्म या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
- j) एकता बंधनाची संकल्पना कोणी दिली? अगदी थोडक्यात स्पष्ट करा

Q2. कोणत्याही दोनवर लहान टिपा लिहा:

[गुण: १२]

- a) महामंडळाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- b) स्त्रीवादी न्यायशास्त्र.
- c) एलरीच नुसार जगण्याचा कायदा
- d) न जन्मलेल्या मुलाची स्थिती

Q3. खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या:

[गुण: १२]

- a) श्री प्रभू देवा यांनी इन्व्हर्टरचा शोध लावला आणि तो सुश्री लाझो बेन यांना किमतीत विकला.
i शीर्षक परिभाषित करा आणि शीर्षकाचे प्रकार लिहा.
ii श्री प्रभू देवा आणि सुश्री लाझो बेन यांच्याशी संबंधित शीर्षकाच्या स्वरूपाची चर्चा करा
- b) 'सप्तपदी' ची परंपरागत आवश्यकता - वधू आणि वधूने सात पायया- हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत संहिताबद्ध केल्या आहेत.
i स्थानिक प्रथेच्या वैधतेसाठी 'प्राचीनतेची चाचणी' स्पष्ट करा.
ii 'सप्तपदी' वाजवीपणाच्या कसोटीवर टिकते का?
- c) एका मुलाला रस्त्यावर एक पर्स दिसली आणि कोणीतरी हरवलेली पर्स विचारत आहे का हे जाणून घेण्यासाठी ती दुकानदाराकडे नेली. पर्स कोणीही विचारत नसल्याचे दुकानदाराने सांगितले. पर्सचा मालक नसल्याचे सांगत दुकानदाराने मुलाला पर्स परत देण्यास नकार दिला.
i मुलासाठी उपाय काय उपलब्ध आहे? तुमच्या उत्तराचे कारण सांगा.
ii "कायद्याचे नऊ गुण" म्हणजे काय?

d) जम्मू-काश्मीरमधील कठुआ शहराजवळील जंगलात आठ वर्षांच्या मुलीवर बलात्कार करण्यात आला. न्यायालयाने आरोपीला फाशीची शिक्षा सुनावली.

i फाशीच्या शिक्षेच्या घटनात्मक वैधतेवर चर्चा करा.

ii नैतिक अधिकार आणि कायदेशीर अधिकार यात फरक करा?

Q4. कोणत्याही दोनचे तपशीलवार उत्तर द्या:

[गुण: २४]

a) ऑस्टिनच्या कायद्याच्या सिद्धांताचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

ब) सोशल इंजिनिअरिंग म्हणजे काय? त्यावर पाउंडच्या कल्पना स्पष्ट करा.

क) कर्तव्य म्हणजे काय? कोणत्याही पाच प्रकारच्या कर्तव्यांची चर्चा करा.

ड) नैसर्गिक न्याय शास्त्रीय प्रणालीच्या कायद्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये काय आहेत?

*****

2/11/23

Paper / Subject Code: 37911 / Jurisprudence

(60/40)

AL00218 → 4th year BLS / LLB SEM- VIII

X060X

3

Time: 2 hrs

Marks: 60

Note:

1. Please check whether you have got the right question paper
2. Answer all questions
3. Total marks are indicated in the right.

Q1. Answer Any Six questions in one or two sentences:

[Marks: 12]

- a) State the two essential elements of possession.
- b) What is Supreme Legislation?
- c) What is meant by Justice?
- d) What is Feminist Jurisprudence?
- e) Distinguish between sole obligation and solidary obligation.
- f) Explain the term Volkgeist.
- g) What is meant by Material Source of Law?
- h) Describe two distinguishing features of the Sociological School of jurisprudence.
- i) Describe two benefits of studying Jurisprudence.
- j) What is meant by Right in re aliēna.

Q2. Write Short Notes on Any Two:

[Marks: 12]

- a) Concept of social Engineering.
- b) Hohfeld's analysis of rights
- c) Explain the status of animal in the eyes of Law
- d) State the contribution of reason in the development of Natural Law.

Q3. Answer Any Two of the following:

[Marks: 12]

- a) "Greatest happiness of the greatest number"
  - i. Identify the Jurist who made this statement and the school of jurisprudence he belongs too.
  - ii. Describe three distinguishing features of the identified school of jurisprudence.
- b) Miss Supriya registers a copyright in novel written by her. She sells the film production rights based on the novel to Mr. Avineesh Ghai.
  - i. Explain the kind of property that Miss Supriya possess in the novel and can she transfer a part of the same to the Mr. Avi Ghai.
  - ii. Define property. Describe two other kinds of property.

- c) A particular community 'ABC' in India claimed to have a custom that allows Grandfathers to get married with their Daughter's Daughter.
- i. Will this practice be considered as a valid custom? Justify your answer.
  - ii. Describe any three essentials of a valid custom.
- d) A five-judge bench of the Supreme Court Passes a Judgement that imposes a on ban the sale of electronic cigarettes to persons below the age of 21.
- i. Explain the binding nature of this judgement.
  - ii. Differentiate between obiter dicta and ratio decidendi.

Q4. Answer Any Two in detail:

[Marks: 24]

- a) Analyze Austin's theory of Law.
- b) Explain the concept of Ownership. Differentiate between ownership and possession.
- c) Discuss Legislation as a source of Law. What are the advantages of legislation as a source of law over other sources of law?
- d) Explain the tenets of the Realist School of Jurisprudence.

*****

वेळ: २ तास

गुण: ६०

टीप:

१. कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा
२. सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्या
३. एकूण गुण उजवीकडे दर्शविले आहेत.

प्र.१. कोणत्याही सहा प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या:

[गुण: १२]

- अ) ताब्याचे दोन आवश्यक घटक सांगा.
- ब) सर्वोच्च कायदे म्हणजे काय?
- क) न्याय म्हणजे काय?
- ड) स्त्रीवादी न्यायशास्त्र म्हणजे काय?
- ई) एकल दायित्व आणि ठोस दायित्व यातील फरक करा.
- फ) वोल्क्मीस्त या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
- ग) कायद्याचा भौतिक स्रोत म्हणजे काय?
- ह) न्यायशास्त्राच्या समाजशास्त्रीय विद्यालयाच्या दोन विशिष्ट वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- आय) न्यायशास्त्राचा अभ्यास करण्याचे दोन फायदे सांगा.
- जे) राईट इन रे एलिना म्हणजे काय.

प्र.२. कोणत्याही दोनवर लहान टिपा लिहा:

[गुण: १२]

- अ) सामाजिक अभियांत्रिकीची संकल्पना.
- ब) होहफेल्डचे अधिकारांचे विश्लेषण
- क) कायद्याच्या दृष्टीने प्राण्यांची स्थिती स्पष्ट करा
- ड) नैसर्गिक कायद्याच्या विकासात तर्काचे योगदान सांगा.

प्र.३. खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या:

[गुण: १२]

- अ) "सर्वात मोठ्या संख्येचा सर्वात मोठा आनंद"
- i. ज्याने हे विधान केले आहे त्या न्यायशास्त्रज्ञाची ओळख करा आणि तो न्यायशास्त्राची शाळा देखील ओळखा.
- ii. ओळखल्या गेलेल्या न्यायशास्त्राच्या तीन विशिष्ट वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

ब) मिस सुप्रिया यांनी लिहिलेल्या कादंबरीवर कॉपीराइटची नोंदणी केली आहे. तिने कादंबरीवर आधारित चित्रपट निर्मितीचे हक्क श्री अवनीश घई यांना विकले.

i कादंबरीमध्ये मिस सुप्रियाकडे कोणत्या प्रकारची मालमत्ता आहे आणि ती त्याचा काही भाग श्री. अवी घई यांना हस्तांतरित करू शकते का ते स्पष्ट करा.

ii मालमत्तेची व्याख्या करा. इतर दोन प्रकारच्या मालमत्तेचे वर्णन करा.

क) भारतातील 'ABC' या विशिष्ट समुदायाने आजोबांना त्यांच्या मुलीच्या मुलीशी लग्न करण्याची परवानगी देणारी प्रथा असल्याचा दावा केला आहे.

i ही प्रथा वैध प्रथा मानली जाईल का? तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

ii वैध प्रथेच्या कोणत्याही तीन आवश्यक गोष्टींचे वर्णन करा.

ड) सर्वोच्च न्यायालयाच्या पाच न्यायाधीशांच्या खंडपीठाने २१ वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या व्यक्तींना इलेक्ट्रॉनिक सिगारेटच्या विक्रीवर बंदी घालणारा निर्णय दिला.

i या निकालाचे बंधनकारक स्वरूप स्पष्ट करा.

ii ओबिटर डिक्टा आणि रेशो डिसेंडी मधील फरक करा.

प्र.४. कोणत्याही दोनचे तपशीलवार उत्तर द्या:

[गुण: २४]

अ) ऑस्टिनच्या कायद्याच्या सिद्धांताचे विश्लेषण करा.

ब) मालकीची संकल्पना स्पष्ट करा. मालकी आणि ताबा यातील फरक करा.

क) कायद्याचा स्रोत म्हणून कायदेविषयक चर्चा करा. कायद्याच्या इतर स्रोतांपेक्षा कायद्याचे स्रोत म्हणून कायदे करण्याचे फायदे काय आहेत?

ड) न्याय शास्त्राची वास्तववादी प्रणाली सिद्धांत स्पष्ट करा.

*****